

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2018-04-27
Stockholm

Mål nr
M 9015-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-09-22 i mål nr M 1613-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

NCC Industry AB, 556302-3307
405 14 Göteborg

Ombud: AS Samma
adress

Motpart

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
403 40 Göteborg

SAKEN

Tillstånd att bedriva täktverksamhet på fastigheterna XXX och XXY i Mariestads kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på så sätt att villkor 8 ges följande lydelse:

Starkt bullrande verksamheter såsom borring, sprängning och skutknackning får bedrivas vardagar måndag till och med fredag, kl. 07.00–18.00. För- och efterkrossning får bedrivas vardagar måndag till och med fredag, kl. 06.00–18.00. För- och efterkrossning samt borring får även pågå under samma dagar kl. 18.00–21.00 under förutsättning att bullerdämpad borrhigg används samt att för- och efterkrossningen sker skyddat på täktbotten. Drift av asfaltverket, transporter och annan mindre bullrande verksamhet får ske även på andra tider.

Dok.Id 1401404

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00	08-561 675 59	måndag – fredag
103 17 Stockholm		08-561 675 50		09:00–16:30
		E-post: svea.avd6@dom.se		
		www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

NCC Industry AB har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra villkor 8 på så sätt att för- och efterkrossning får bedrivas även vardagar måndag till och med fredag kl. 06.00–18.00. Som sin inställning i andra hand har bolaget angett att det kan acceptera att villkor 8 får den lydelse som angetts ovan med tillägget att för- och efterkrossning får bedrivas vardagar måndag till och med fredag kl. 06.00–07.00 under förutsättning att krossningen då sker skyddat på täktbotten.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

NCC Industry AB har utöver vad bolaget framförde i mark- och miljödomstolen anfört i huvudsak följande:

Vid reglering av bullervillkor bör Naturvårdsverkets rapport 6538 om nationella riktlinjer för buller utgöra en utgångspunkt. I rapporten har det gjorts en förändring i förhållande till tidigare riktlinjer vad gäller tidsgränsen för dagtid. Som dagtid räknas numera tiden mellan 06.00 och 18.00. Om en annan tidpunkt för bullerbegränsning än 06.00 ska tillämpas, måste det finnas tillräckliga skäl för det. De av länsstyrelsen angivna rapporterna ger inte stöd för att det finns skäl ur hälsosynpunkt att begränsa buller nattetid fram till kl. 07.00. Närmaste bostad ligger cirka 530 meter från verksamhetsområdets gräns. Lokaliseringen av bergtäkten är mycket lämplig. Verksamheten bedrivs med tillräckliga skyddsavstånd och på en plats som inte i övrigt motiverar att särskild hänsyn ska tas rörande buller. Täkten ligger inom ett område som i länsstyrelsens digitala infokarta pekas ut som bullerutsatt område för vägtrafikbuller från E20 och väg 2714. Bolaget delar därmed inte länsstyrelsens bedömning att täkten är lokaliserad på en plats där störningen blir mer påtaglig och där större hänsyn behöver tas. Det saknas skäl för att inte tillåta krossning på vardagar kl. 06.00–07.00 eftersom begränsningsvärdet innehålls och störningarna för de närboende därmed blir begränsade. För bolaget är det angeläget att kunna krossa från kl. 06.00 på

morgonen till kl. 21.00 på kvällen för att effektivt utnyttja bolagets bergkross under perioder med hög efterfrågan och produktion. Krossningen sker i perioder då den mobila utrustningen finns på plats i tåkten och styrs av omsättningen av material. Enligt det tillstånd som bolaget har fått finns det möjlighet att under ett fåtal år ha ett maximalt uttag om 400 000 ton per år. För att kunna klara av det kapacitetsmässigt krävs det att krossning kan ske även kl. 06.00–07.00. Den begränsning som mark- och miljödomstolen har bestämt innebär ett försvårande och fördyrande av bolagets verksamhet.

Om det är angeläget att kraven på de skyddsåtgärder som bolaget accepterat för krossning kl. 18.00–21.00 och de krav som ska gälla dagtid kl. 06.00–07.00 överensstämmer, kan bolaget acceptera ett villkor i enlighet med det som bolaget angett som sin inställning i andra hand. Detta skulle i så fall innebära att bolaget även tidigt på morgonen endast krossar på täktbotten.

Länsstyrelsen har utöver vad som framfördes i mark- och miljödomstolen anfört i huvudsak följande:

Krossverksamhet är att betrakta som en starkt bullrande delverksamhet som i normalfallet kräver särskild reglering. Tåkten är lokaliserad till ett område där inga jämförbara och överhuvudtaget få andra bullerkällor finns, vilket medför att ljudspridningen från den blir påtagligare, framförallt under tidiga morgontimmar när omfattningen av övriga mänskliga aktiviteter är låg. Det finns rapporter och riktlinjer från bl.a. Världshälsoorganisationen och Naturvårdsverket som talar för att det ur hälsosynpunkt finns skäl att begränsa buller nattetid fram till klockan 07.00. En bedömning av platsens lämplighet och förutsättningarna att bedriva krossning har skett utifrån förhållandena i det nu aktuella fallet. Bolaget har visat att riktvärdena för kvälls- och dagbuller innehålls. Avstånden till de närboende är dock inte så långa att verksamheten inte alls kommer att höras. Ljudet från krossverksamheten är av varierande karaktär och momentana ljudtoppar förekommer, bl.a. vid tippning. Ljudet kan därför uppfattas som mer störande än monotona bullerkällor som exempelvis fläktar. Verksamheten har i tidigare tillstånd omfattats av ett villkor som begränsat de starkt bullrande åtgärderna, i vilka krossning ingår, till kl. 07.00–18.00. Ett

tidigareläggande av krossperioden innebär en märkbar förändring till det sämre för de närboende. Det finns risk för att de kommer att störas av verksamheten och det är därför miljömässigt motiverat att arbetstiden för krossning begränsas under de tidiga morgontimmarna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om bolaget ska få bedriva för- och efterkrossning vardagar måndag till och med fredag från kl. 06.00 eller från kl. 07.00.

I Naturvårdsverkets ”Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller” (rapport 6538), som gavs ut i april 2015, anges riktvärden för buller dagtid under tidsintervallet kl. 06.00–18.00. Riktvärdet för buller dagtid är enligt vägledningen 50 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid bl.a. bostäder. Av vägledningen framgår att riktvärdena för buller är avsedda att användas som utgångspunkt och vägledning för den bedömning som ska göras i varje enskilt fall. Vidare anges att nivåerna i normalfallet bör vara vägledande för bedömningen av om buller utgör en olägenhet men det anmärks också att det kan finnas skäl att tillämpa andra nivåer, såväl högre som lägre, liksom andra tider.

Enligt villkor 9 i miljöprövningsdelegationens tillståndsbeslut för täktverksamheten – ett villkor som inte har överklagats – ska buller från täktverksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än 50 dB(A) helgfri måndag till fredag kl. 06.00–18.00. Villkoret är alltså utformat i överensstämmelse med riktvärdena för ljudnivåer i Naturvårdsverkets vägledning.

Som bolaget har framhållit bör Naturvårdsverkets vägledning utgöra en utgångspunkt vid reglering av bullervillkor av detta slag. Enligt utförda bullerberäkningar klarar bolaget att innehålla bullervärdet dagtid enligt villkor 9 med god marginal. Det framgår av beräkningarna att bullret från de verksamheter som bolaget vill bedriva mellan kl. 06.00–07.00 uppgår till som högst 43 dB(A) vid närmaste bostadshus. Mark- och miljööverdomstolen anser mot denna bakgrund att det inte har framkommit

skäl att tillämpa en annan tidpunkt för när för- och efterkrossning ska få bedrivas än vad som följer av Naturvårdsverkets vägledning. Villkor 8 ska därför ändras i enlighet med bolagets förstahandsyrkande.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit f.d. hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, hovrättsrådet Ingrid Åhman, referent, tekniska rådet Dag Ygland och tf. hovrättsassessorn Alexander Häggkvist.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-09-22
meddelad i
Vänernsbor

Mål nr M 1613-17

PARTER

Klagande

NCC Industry AB, 556302-3307
405 14 Göteborg

Ombud: AP NCC
Industry AB 405 14
Göteborg

Motpart

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
403 40 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut 2017-03-16 i ärende nr 551-23474-2016, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd att bedriva täktverksamhet på fastigheterna XXX och XXY i
Mariestads kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens (miljöprövningsdelegationens)
villkor 8 till följande lydelse.

Villkor 8:

Starkt bullrande verksamheter såsom för- och efterkrossning, borrar, sprängning och skutknackning får bedrivas vardagar måndag till och med fredag, kl. 07.00-18.00. För- och efterkrossning samt borrar, får även pågå under samma dagar 18.00–21.00 under förutsättning att bullerdämpad borrar används samt att för- och efterkrossningen sker skyddat på täktbotten. Drift av asfaltverket, transporter och annan mindre bullrande verksamhet får ske även på andra tider.

Dok.Id 370917

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsbor	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersbor@dom.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 16 mars 2017 att ge NCC Industry AB tillstånd att bedriva täktverksamhet på fastigheterna XXX och XXY i Mariestads kommun.

Villkor 8 i tillståndet hade följande lydelse:

”8. Starkt bullrande verksamheter såsom för- och efterkrossning, borrning, sprängning och skutknackning får bedrivas vardagar måndag till och med fredag, kl. 07.00-18.00. Efterkrossning samt borrning, får även pågå under samma dagar 18.00–21.00 under förutsättning att bullerdämpad borrhigg används samt att efterkrossningen sker skyddat på täktbotten. Drift av asfaltverket, transporter och annan mindre bullrande verksamhet får ske även på andra tider.”

YRKANDEN M.M.

NCC Industry AB (bolaget) har överklagat beslutet och yrkat att mark- och miljödomstolen ändrar villkor 8 till följande lydelse:

”8. Starkt bullrande verksamheter såsom borrning, sprängning och skutknackning får bedrivas vardagar måndag till och med fredag, kl. 07.00-18.00. För- och efterkrossning får bedrivas vardagar måndag till och med fredag kl. 06.00-18.00. För- och efterkrossning samt borrning får även pågå under samma dagar 18.00–21.00 under förutsättning att bullerdämpad borrhigg används samt att för- och efterkrossningen sker skyddat på täktbotten. Drift av asfaltverket, transporter och annan mindre bullrande verksamhet får ske även på andra tider.”

Som grunder för överklagandet har bolaget anfört bl.a. följande. Avståndet till närmaste bostadshus är relativt stort och överstiger 500 meter vid fullt utbruten täkt. Inga klagomål har inkommit från närboende avseende buller från verksamheten. Bolaget gjorde inom ramen för tillståndsansökan en bullerutredning. Av de sex hus som ingått i den utförda bullerberäkningen är det endast fem stycken som används

som bostadshus. Fastigheten vid Hjortekullen (XXZ) är inte bebodd utan används sporadiskt som föreningslokal. Planerad verksamhet mellan kl. 06.00-07.00 är densamma som beräkningsscenariot för kvällstid. I bullerutredningen framgår att maximal bullernivå vid närmaste bostadshus kommer att uppgå till 40 dB(A) när stationär krossanläggning med för- och efterkross är i drift tillsammans med interna materialtransporter och asfaltverk. I villkor 9 i beslutet regleras tillåtna bullernivåer för verksamheten vid bostäder. I villkoret har de uppdaterade riktlinjerna för buller i Naturvårdsverkets rapport 6538 tillämpats.

Naturvårdsverkets uppdaterade riktlinjer för buller är framtagna med hänsyn till forskning på området samt innebär en samordning med Boverkets vägledningar för industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostäder. Enligt villkor 9 får buller under helgfria vardagar kl. 06.00-18.00 inte överskrida 50 dB(A). Planerad verksamhet med krossning kl. 06.00-07.00 kommer som maximalt att ge upphov till 40 dB(A) vid närmaste bostadshus enligt utförda bullerberäkningar. Bolaget anser inte att det finns skäl att begränsa för- och efterkrossning av material på vardagar mellan kl. 06.00-07.00 eftersom beslutat bullervillkor kommer att innehållas med marginal och störningarna för närboende därmed blir begränsade.

Miljöprövningsdelegationen har i villkor 8 föreskrivit att efterkrossning får pågå vardagar kl. 18.00–21.00 under förutsättning att efterkrossning sker skyddat på täktbotten. Bolaget yrkar att villkoret ändras så att både för- och efterkrossning får ske vardagar kl. 18.00–21.00 under förutsättning att krossning sker skyddat på täktbotten. Skillnaden i bulleremission från en mobil förkross jämfört med en mobil efterkross är liten. Vanligen är skillnaden i ljudeffektnivå ca 2-3 dB(A) mellan en mobil förkross och en mobil efterkross med sorteringsverk. En skillnad med 3 dB(A) utgör en knappt hörbar ändring i ljudnivå. Eftersom ljudeffektnivån vanligen skiljer mycket lite anser bolaget inte att det finns skäl att särreglera mobil förkrossning kvällstid på täktbotten. Placering av mobil för- och efterkrossanläggning på täktbotten är positivt ur störningssynpunkt och ger en reducerad bullerspridning jämfört med den nuvarande stationära krossanläggningen som är placerad i nivå med omgivande mark. Ingen risk för överskridande av

begränsningsvärdet för buller kvällstid föreligger med den av bolaget yrkade villkorsskrivningen. Bolaget har under fyra valfria år medgivits tillstånd att producera upp till 400 000 ton för att kunna möta marknadens behov vid stora bygg- och anläggningsprojekt. För att kunna möta efterfrågan under dessa år behöver produktionstiden för krossning tillfälligt utökas under dessa perioder. Att ha möjlighet att både för- och efterkrossa material kvällstid är en förutsättning för att kunna få fram den mängd material som efterfrågas av marknaden under år med maximal produktion. Under normalår innebär möjligheten att kunna för- och efterkrossa på täktbotten fram till kl. 21.00 på vardagar att produktionen kan optimeras, vilket innebär att det totala antalet veckor som krossning sker kommer att minska. Bolaget anser sammantaget att arbetstiderna kan ändras enligt bolagets yrkande, eftersom gällande bullervillkor underskrids med marginal och innebär begränsad störning för närboende. De utökade tiderna för krossning krävs också för att kunna producera den volym som efterfrågas av marknaden under år med stor efterfrågan.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) har motsatt sig ändring av arbetstiderna avseende för- och efterkrossning, till kl. 06.00-18.00. Länsstyrelsen har tillstyrkt bolagets förslag till ändring avseende att utökade arbetstider under kvällstid, kl. 18.00–21.00, även ska omfatta förkrossning.

Länsstyrelsen har anfört bl.a. följande. Även om tiden för nattarbete ändrats i samband med att riktlinjerna för buller uppdaterats anser länsstyrelsen att bullrande arbetsmoment från täktverksamheter inte ska ske innan kl. 07.00 om det finns risk för störning. Länsstyrelsen anser att det finns en betydande skillnad i lokaliseringarna mellan industriverksamheter och täktverksamheter, där täktverksamheterna vanligen är lokaliserade på platser med få andra bullrande störningskällor, vilket leder till att störningen blir mer påtaglig och större hänsyn behöver tas.

Förkrossning skiljer sig från efterkrossningen genom en något högre ljudnivå men även genom mer variation i ljudet på grund av att ingående material i krossen

varierar mer i storlek, vilket leder till en ojämna bullerspridning som kan upplevas som mer störande. Detta är anledningen till att arbetsmomentet i normalfallet endast ska få bedrivas under dagtid. I den kompletterade bullerberäkningen daterad 2016-10-25 framgår att krossningen vid brytläge syd kan ge upphov till 44 dB(A) vid hus 5. I detta scenario beräknas både för- och efterkrossning ske i den stationära krossen belägen ovanför brottet. Under förutsättning att både för- och efterkrossningen sker på täktbotten bedöms kvällsvärdena för buller kunna innehållas med sådan marginal att både för- och efterkrossningen kan godtas kvällstid.

Bolaget har bemött länsstyrelsens yttrande med bl.a. följande. Täkten är väl lokaliserad och avståndet till närmaste bostadshus överstiger 500 m vid fullt utbruten täkt, vilket är i linje med rekommendationen i Boverkets allmänna råd 1995:5, Bättre plats för arbete. Bergtäkten ligger inom område som i länsstyrelsens digitala infokarta pekas ut som bullerutsatt område för vägtrafikbuller från E20 och väg 2714. Bolaget delar därmed inte den bedömning som länsstyrelsen framfört att täkten är lokaliserad på plats där störningen blir mer påtaglig och där större hänsyn behöver tas. I tillståndet för verksamheten regleras tillåtna bullernivåer för verksamheten vid bostäder. De uppdaterade riktlinjerna för buller i Naturvårdsverkets rapport 6538 har tillämpats. Dessa riktlinjer är framtagna efter ett mycket omfattande utredningsarbete. Bolaget har i upprättad bullerutredning visat att riktvärdet för buller underskrids med marginal vid för- och efterkrossning på vardagar kl. 06.00-07.00. Bolaget anser sammantaget att störningarna från krossning mellan kl. 06.00-07.00 får anses vara begränsade utifrån lokalisering och med i ansökan beskrivna skyddsåtgärder.

DOMSKÄL

Ordet ”såsom” i villkor 8 innebär att uppräkningslistan av starkt bullrande verksamheter inte är uttömmande. Bolaget har inte överklagat villkor 9 vad beträffar begränsningsvärdena för buller utomhus vid bostäder från täktverksamheten inkl. transporter inom verksamhetsområdet. Bolagets yrkade ändring av villkor 8 utesluter därför inte eller undantar de begränsningsvärdena för bullerpåverkan som anges i villkor 9. Trots detta, med hänsyn tagen till relativt kort avstånd till

bostadsbebyggelse, bör den föreslagna ändringen och bolagets tillägg att *”För-och efterkrossning får bedrivas vardagar måndag till och med fredag kl. 06.00-18.00.”* inte godtas, för att säkerställa närboendes goda boendemiljö mellan kl. 06.00-07.00.

Med beaktande av bolagets åtagande i frågan om bullerbegränsande åtgärder, vilka delvis återopas i villkor 8 med fokus på kvällstid, finns det emellertid skäl att även förkrossning får pågå helgfri måndag till fredag 18.00–21.00 under förutsättning att ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder från tåktverksamheten inkl. transporter inom verksamhetsområdet understiger 45 dB(A).

Sammantaget bör lydelse av villkor 8 i miljöprövningsdelegationens beslut ändras på det sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 13 oktober 2017.

Stefan Mattsson

Jolanta Green

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Stefan Mattsson, ordförande, och tekniska rådet Jolanta Green. Föredragande har varit beredningsjuristen Fredrik Gustafsson.